

O MOJA DVA GRADA

U Beogradu imamo Kolarac, u Njujorku Karnegi hol. Obe sale nastale su zahvaljujući zalaganju istaknutih pojedinaca koji su imali ljubavi i sluha za potrebe svojih sunarodnika i do oba mesta se stiže upornim vežbanjem.

U Beogradu je Kalemegdan, a tamo Central park. Ko je bio na oba mesta – zna. Donji grad jako podseća na Centralni paviljon. Oba parka krase biste, i biste, i biste istaknutih istorijskih i drugih ličnosti, ali ćete i na jednom i na drugom mestu uzalud tražiti biste žena. Sa izuzecima koji nipošto ne potvrđuju pravilo, kao što su Sorbona, spomenik zahvalnosti Francuskoj, ili Alisa iz Zemlji Čuda i Mama Guska, koje se nalaze u najlepšem njujorškom parku.

Oba grada izlaze na reke i ako si uspeo u jednom od ta dva grada, računa se da

O sličnostima i razlikama Njujorka i Beograda pisala sam u svom romanu “Svaštara Ester Jovanović”, i te sličnosti i razlike su ono što svakoga dana živim. To što sam prvo bila Beogradanka pripremiło me je, duboko verujem, za Njujork. U rodnom gradu sam stekla samopouzdanje koje je neophodno da bi se u Njujorku živelo

si nešto zaista vredno postigao u životu. Na kraju, oba grada su dovoljno velika i kosmopolitska da privlače ljude sa raznih strana koji se u većini slučajeva tu vrlo brzo osećaju kao kod kuće.

O sličnostima i razlikama Njujorka i Beograda pisala sam u svom romanu “Svaštara Ester Jovanović” i te sličnosti i razlike su ono što svakoga dana živim. To što sam prvo bila Beogradanka pripremiło me je, duboko verujem, za Njujork. U rodnom gradu sam stekla samopouzdanje koje je neophodno da bi se u Njujorku živelo. Živeći u Beogradu, verovala sam da živim u centru centara (ipak je to bio glavni grad velike Jugoslavije!), a pozorišna i likovna umetnost, kao i moderna muzika koja se u gradu slušala 80-ih bila je, kasnije sam shvatila, avangarda u odnosu na svetske trendove.

Marija Šajkaš je književnica, medijska analitičarka i novinarka koja živi i radi između Beograda i Njujorka. Njen roman “Svaštara Ester Jovanović” prati isprepletane sudbine dve umetnice s početka i kraja 20. veka Njujork – Beograd.

U Beogradu sam naučila da volim Lu Rida, Velvete i Ramonse i prvih nekoliko godina u Njujorku nisam mogla da verujem da Ameri koje sam upoznavala nikada nisu čuli ni za jednog od njih. Uzgred, Amerikanci koji su 80-ih i 90-ih živeli i radili u Istočnoj Evropi negde su na potezu Prag–Lenjingrad ustanovili da postoji grupa Boni M, koja, iako nastupa na engleskom, nikada nije bila popularna u Americi. I sad svaki put kad sretnem nekog od tih eksperata koji se razumeju u sve slovensko, od politike do popularne kulture, moram da objašnjavam kako mi pesma Ra-ra-raspućin ne znači baš ništa. Izuzev da eventualno prepoznam “eksperta” za Rusiju i Srbiju.

Posebna grupa Njujorčana jesu rođeni Ameri koji iskreno vole Istočnu Evropu, Slovene i Srbiju. Radeći pomalo na očuvanju i širenju naše kulture u Americi, imala sam priliku da upoznam prelepe rođene Amerikanke, udate za naše ljude, koje su se javljale na časove srpskog da bi bolje razumele svoje muževe, a neretko i njihove majke. Neke su insistirale i da deca nauče jezik, a bila sam u kontaktu i sa Amerikankom tinejdžerkom, poreklom Albankom, koja je do ušiju bila zaljubljena u jednog našeg dečka s kojim je išla u školu, pa se nadala da će roditelji omekšati i odobriti vezu ako i ona progovori srpski.

U njujorškim školama se inače insistira na proslavljanju različitosti, pa nas nekoliko roditelja sa ovih prostora svake godine imamo štand kojim dominiraju Nikola Tesla, Novak Đoković i brojni košarkaši aktivni u NBA ligi.

Na kraju, obično tokom leta, u prilici sam da vreme provodim sa Amerikancima, neretko Njujorčanima, koji su privremeno ili stalno nastanjeni u Beogradu. Jedna od njih mi je pričala o lepoti i dubini srpskog jezika. Od nje sam čula, i posle u svom romanu i upotrebila, kako na engleskom ne postoji ništa poetično kao naša izreka “Čuva je kao malo vode na dlanu”. I ona veruje kako ju je Njujork pripremiło za Beograd. Tamo je, naime, prvi put na sceni gledala Čehova. “A šta je Čehov”, kaže moja prijateljica, “nego uvod u Mešu Selimovića, a posle dođu Pekić i Crnjanski”. ❧